

gustarice.

Vrtec

Vrtec

1937-1938

VRTEC

VRTEC

Letnik 68

Štev. 10

Ko žito zori...

Ko žito zori,
 priroda kipi,
 blesteče valonje šumi.
 Kmet hodi v poljani
 veseli, prostrani,
 srce se smeji:
 »Ta kos bo, za sina,

ta hčeri za doto,
 ta davke naj plača.
 a ta bo pogača
 za radostne dni!«
 »A kaj bo za mene
 za mater siroto?«
 mu zemlja dehti.

»Za naju spet seme
 bom novo vsejal,
 vse upanje svoje
 ti, materi dal,
 ves znoj svoj in žulje
 te kmečke dragulje,
 vse svoje skrbi!

A dobri Bog naj te blagoslovi!«

Zanimivosti

Kako nastane nevihta. Preden nastane nevihta, se pojavijo različna znamenja zanjo. Ze megla pred lepim in vročim dnevom kaže na to, da se pripravlja k nevihti. Ako se na čist in vroč poletni dan že pred poldnevom pokažejo snežnikom podobni oblaki, takoj nato pa pade barometer, a vročina narašča, tedaj se smemo za popoldne nádejati nevihte. Hitro pripravljene nevihte se moramo nádejati tudi tedaj, kadar je zaradi silnega sončnega pripekanja zelo soparno, a gibanje zraka nenadoma prestane. Predhodnik vsake nevihte je zgoščevanje temnih oblakov z močnim, mnogokrat burnim vetrom. Spočetka se pokažejo na nebu beli oblaki, ki se takoj začno kopičiti. Zaradi naglega zgoščenja vodne pare se oblaki naglo povečajo in narastejo v veliko gomilo. Barva teh nevihto obetajočih oblakov je plavkasto temna, na robu pa so oblaki dostikrat svetlo bliskajoči. Potemtakem kaže nebo, ki se pripravlja k nevihti, glede na svetlobo velika nasprotja. Ko pridejo z nevihto grozeči oblaki tik nad našo glavo, vidimo, da je njihova dolnja stran večkrat presekana. Ako so oblaki nenavadno rumenkasto sivi in vise kot krpe globoko doli po nebu, takrat moramo pričakovati točo. Tišino tik pred izbruhnjenjem nevihte nekolikokrat prekine piš hitrega vetra. Tedaj začno tu in tam padati debele kaplje, takoj za njimi pa gosta in nagla ploha. Od enega do drugega oblaka se nenadoma potegne svetloben trak in čez trenutek se začuje grmenje. To je začetek nevihte. Ako se dolnje strani približavajočih se oblakov pokažejo kot vreče, ki na gosto vise druga poleg druge, tedaj ne bo iz nevihte nič in oblaki se razidejo brez velike plohe. Če nastane — kar se redko dogaja — nevihta že dopoldne, tedaj se navadno popoldne priklati še druga. Nevihta se javlja navadno le ob vročih dneh, kadar

kaže okrog poldne v senci termometer najmanj 26 stopinj Celzija; če pa ni popolnoma vedro, pa 25 stopinj Celzija. Najčesče nastane nevihta popoldne med 3. in 6. uro, pa tudi okrog polnoči. Prve nevihte se pojavljajo, četudi še redkokrat, že v maju. Najčesče pa so v času od junija do avgusta. V srednji Evropi, torej tudi pri nas, nastopi poleti okrog 20 takih dni, ki prinesejo s seboj nevihto. Pozimi pa pri nas le redko nastane nevihta, tem več pa jih je zato v severozahodni Evropi. Najstrašnejše nevihte se javljajo v vročem ali tropskem podnebj. Glavni vzrok neviht in ploh je zračna struja, ki se dviga. Ta zračna struja najbolj deluje v najbolj vročem delu dneva, zato takrat nastopajo nevihte. Nastop nevihte pa pospeši še visoka zračna temperatura in velika množina pare v zraku. Naglo množenje in zgoščevanje te pare pod večer je tudi lahko vzrok ponočnih neviht.

Naravni tlakomer. Prebivalci južne Rodézije v Afriki častijo že od davnih časov neko čudovito vrsto steblovja, ki je doslej ostala evropskim raziskovalcem skoraj nepoznana. Črnci imenujejo to steblo, ki mu pripisujejo celó čarodejno moč, tagati steblo. To steblo nadomešča tamšnjim prebivalcem tlakomer (barometer), saj jim naznanja kar za čudo natančneje in mnogo prej približevanje slabega vremena in nevihte kakor nam najfinejši aparati za merjenje tlaka. Tri do štiri dni pred nevihto, slabim vremenom ali viharjem začne steblo nenadoma jokati. Skorja na deblu in vejah postane mokra in ta mokrina kaplja zaradi velike vročine neprestano na tla. Zamorci si ulovijo te kapljice v posode, ker jih smatrajo za sveto tekočino. To steblovje je poznal že Livingston, najznamenitejši raziskovalec osrednje Afrike.

VRTEC

ŠTEV. 10

1937/38

LETNIK 68

Ob slovesu.

Dragi moji! Zopet je pri kraju šolsko leto, leto dela in napora za Vas, leto, ki je sicer tako dolgo, če ste ga merili po dolgih učnih urah, ki jih včasih kar ni hotelo biti konec, po drugi strani pa je zopet tako kratko, kajne? Saj ste komaj vstopili, komaj ste dobro prejeli v roke knjige, pa so pred durmi že spričevala!

Oh, s kakšnim strahom jih pričakujete! Kaj bo v njih? Samo to sedaj mislite, kajne?

Pa je tako lahek odgovor na tole vprašanje: to bo v spričevalih, kar ste zaslužili: za dobro delo — dobro plačilo, za slabo, leno in zanikrno delo pa — kazen. Ta bo leta vesel, oni žalosten, da bo s starim Rimljanom — cesarjem moral ozklikniti: Diem perdidi, dan — leto sem izgubil! V nič je šlo. Kaka škoda! Saj smo vendar za učenje, za delo, za napredek rojeni! Pa smo morda tako lahkomišelnostno zapravili dolgo leto! Upam, da med mojimi bralci ne bo veliko takih, zlasti če so se ravnali vse leto po besedah, ki sem vas z njimi učil na tem mestu mesec za mescem.

Sedaj je tega dela in učenja konec. Tudi Vrtčev urednik gre na počitnice za dva meseca. Zaključil je 68. letnik našega najstarejšega slovenskega mladinskega lista. Ni vas vse leto samo učil, tudi zabaval in vedril vas je, vse v dobro vas samih, moja draga mladina. Saj ste bili z menoj letos še v pravo posebno tesnem in pristrčnem prijateljstvu in zvezi: uganke ste reševali in nove pošiljali, sami ste pisali večkrat v list, ki je bil zato mnogo prikupnejši kot prejšnja leta.

Zato se ob zaključku prav iz srca zahvalim vsem dragim dečkom in deklicam, pa vsem odraslim sodelavnikom in prijateljem ter želim, da bi vsi veselo in srečno prebili počitnice in se zopet združili ob Vrtnu jeseni, ko začnemo z novim delom v šoli in v listu ob začetku 69. letnika našega Vrtna.

Na veselo svidenje po počitnicah!

F. J.

Tonca iz lonca.

Nenavadna zgodba iz starih časov.

12.

judje so pospravljali zadnje jesenske pridelke. Megle so se vlačile ob gorah in legale na polja. Vrane so v velikih jatah priletele na njive in travnike, stikale za hrano in kadar je katera opazila kakšno nevarnost in vzletela, so druge za trenutek postale in se nato tudi dvignile ter se spustile na to ali ono drevo, ki je kakor gorelo v svojem orumenelem listju sredi polja.

Top top, top top, top top...

Vrane so vzletele in zakrakale, kakor bi vso okolico opozarjale na nevarnost.

Ljudje na njivah so se vzravnali in pogledali proti gradu. Kdo jezdi z gradu, jih je imelo.

Izmed drevja je po grajski poti pritopotal vranec in na njem — graščak.

Ali vidijo prav?

»Graščak?«

»Graščak!«

Groza je spreletela ljudi. Vrane krakajo in se derejo.

»Umr! je!«

»Spomin!«

»Vica se že prvo uro, preden se mu je shladilo truplo!«

Ljudje se pokrižujejo.

Vranec pritopota v polje. Ljudje iz navade, a strahoma pozdravljajo in izpod čela opazujejo graščaka. Roke ima zdrave in v eni drži vajeti, v drugi bič, s katerim jih je tolikokrat na svojih pojezdih oplazil. Noge ima v visokih škornjih in z ostrogami vzpodbada konja. Seve, po smrti se ne pokaže z odgnitimi rokami in nogami... V obraz ni kar nič hud. Smeji se. Ali ne trpi, ali se ne vica, kakor je zaslužil? O, saj tudi govori. Tam pri onih se je ustavil. Nič ni zamahnil z bičem. Tudi ljudje se smejejo. Kako, da se ga ne bojijo?

Konj z graščakom odtopota proti fari.

»Saj je živ,« gre med ljudmi.

»Da je ozdravel?« se začudeno vprašujejo.

»Ni ga spoznati. Ves drugačen je, prijazen, ljubezniv,« pripovedujejo tisti, katere je ogovoril in so z njim govorili.

»Bolezen ga je spremenila. Bog daj, da bi tak ostal!« želijo drugi.

In je šlo potem po vasi od hiše do hiše, da je graščak ozdravel in da je zdaj tudi on prijazen, kakor je valpet in biriči izza poletja...

In potem je bilo treba odrajtati desetino.

Potrti, žalostni so hodili ljudje v grad, vračali so se veseli, celo peli in vriskali so.

»Še se godijo čudeži!« so bili prepričani in se čudili, ko so v gradu obdržali samo tretji del od tega, kar so prinesli.

Košanovi in Tonca in Grapar se niso čudili, samo veseli so bili.

Pa so prišli Košanovi kmalu potem v zadrego.

Tudi gospod, gospod fajmošter se je čudil. Čudil se je tisti dan, ko je bil odšel Bernardek in je potem na vrtu pobiral jabolka in je prijahal v vas graščak. Pred vrtoom je ustavil konja in ga prvi pozdravil.

»Kako se uči fantek?« je vprašal s konja.

»Dobro, gospod grof,« mu je odgovoril in pustil jabolka in stopil k ograji, da bi grofu priporočil Bernardka, da bi smel v šole.

»Potem je pa prav, da ga da Košana v šole,« je menil grof, preden je mogel gospod prositi.

»Prav, prav, samo če bi smel, gospod grof,« je gospod narahlo poskusil s prošnjo.

»Saj mu nihče ne brani. Le dobro ga pripravite, gospod župnik!« je dejal graščak, pozdravil in vzpodbodel konja.

Takrat se je čudil gospod in drugi dan vesel povedal Bernardku, da bo smel v šole. Bernardek je rekel, da že ve, da mu je oče povedal, ki je bil v gradu in je ozdravil graščaka. Gospod je majal z glavo in se čudil.

Potem je prišla nedelja in gospod se je spet čudil. Trideset let je že pasel duše v tem kraju in vseh trideset let ni videl graščaka v cerkvi. Pa je tisto nedeljo prišel in je lepo klečal v grajski klopi, kjer je prejšnje čase klečala vedno samo grajska gospa.

ln po maši! Gospod kar ni mogel verjeti. Graščak je prišel v župnišče in je plačal za mašo za rajnko gospo in še za rajnkega Košana.

»Tisti krajcar me peče, čeprav sem zanj že hudo trpel. Rajnki mi je odpustil, njegov sin me je ozdravil, ko ni bilo nobene pomoči več,« je povedal in priznal graščak.

Vsemu temu se je stari fajmošter čudil in zato je tudi sklenil, da stopi h Košanovim v Srednjo vas in poizve, kako je bilo z graščakovim ozdravljenjem.

In je res stopil in se nepričakovano oglasil pri Košanovih, ki so prišli zato v zadrego.

Vsi so bili v izbi, ko so zagledali skozi okno, da prihaja gospod.

»Gospod, gospod!« je zaklical Bernardek, ki ga je prvi zagledal.

»Joj, pa ne da gre k nam!« je bila mati vsa iz sebe in brž začela pospravljati, da bi bilo v izbi vse lepo in pri kraju, če bi res prišel.

In so vsi gledali, ali zavije s poti na stezo, ki drži k hiši.

In je zavil.

»Res gre k nam,« je ugotovil Košana. »Sitno je! Bernardek, pa bi povedal, da gospod pridejo! Pripravili bi se ... Tonca bi se moral pripraviti ...«

»Nič mi niso rekli,« je odgovoril Bernardek, Tonca pa ni razumel, kaj naj bi se bilo treba pripraviti.

»Kako naj se pripravim?« je vprašal.

»Neviden bi moral postati,« je povedal Košana, kaj bi želel, da se reši zadrege.

»Potem bi me gospod ne videli in ne mogel bi govoriti z njimi,« se je Tonca našobil.

Košana ni utegnil več govoriti, zakaj gospod je že stopil v hišo in se oglašil v veži.

»Kje pa ste, kje pa ste?« je spraševal.

Košanka je hitro odprla vrata iz izbe in mu šla naproti, mož pa je stopil samo v vrata in zaklical:

»Tu smo, gospod. Kar noter vstopite!«

In je gospod vstopil. Košanka se je začela opravičevati, da je vse narobe in je še s predpasnikom obrisala klop, kamor naj bi gospod sedel.

Bernardek je lepo pozdravil in za njim se je oglašil Tonca kakor odmev.

»O, o, o ... To je tisti Tonca, o katerem mi je pravil Bernardek? Saj je povedal, da je majhen, a da je tako majhen, si nisem mislil,« je veljala prva gospodova pozornost Toncu, ob čemer je Košanova zadrega še bolj rastla.

Da, to je Tonca, gospod. Majhen je, pa je bister!« je rekel Košana, ker je moral nekaj reči.

»Piccolo homo, grande canaglia,« hohoho ...« se je zahahljal gospod, ne da bi se še kaj zmenil za Tonca.

Sedel je na klop.

»Prišel sem, Košana, da mi poveš, kako je bilo v gradu, ko je graščak ozdravel, pa še, da se pomenimo, kdaj naj bi odpejlali Bernardka v šole,« je gospod nato povedal, zakaj je prišel.

In Košana je začel pripovedovati od kraja do konca. Vse je povedal po resnici in pravici, samo ko je govoril o Toncu, se mu je zatikalo in ni vedel, ali bi s pravo besedo na dan ali ne. Pa je le.

Vsi so ga poslušali, a Košana sam in žena in Bernardek in Tonca so gledali gospoda in vse je zaskrbelo, ko je gospod začel majati z glavo in ostro pogledal Tonca.

»Tako, tako?« je rekel gospod, ko je Košana končal. In je vstal in spet gledal Tonca in potem pogledal Košana in Košanko. »Hm, hm ...« je še majal z glavo, nato pa se odkašljal in odločno rekel: »Košana, pri vsem tem nekaj ni v redu!«

»Kako mislijo, gospod?« je boječe vprašal Košana.

»Tako mislim: ali je ta Tonca božje delo ali je hudičeva utvara.«

Vsi so prestrašeno pogledali in prebledeli ob tej gospodovi besedi in molčali in čakali, kaj še pride.

»Tonca,« je nato trdo ukazal gospod, »zdaj pa pokaži, kako znaš postati neviden!«

Tonca ni hotel. Bal se je za svoje kapljice in zato ni hotel. Gospod bi mu jih vzal. Kako naj potem ljudem pomaga? Nihče jih še ni videl, nikomur jih ni pokazal, nihče ne ve še o njih, zakaj bi moral vedeti gospod? Saj bi se že napravil nevidnega, a zdaj, ko vsi gledajo vanj in bi videli stekleničico, ne! Če se postavijo na glavo, ne! Rajši se izmuzne iz izbe in zunaj se napravi nevidnega in se vrne domov. Pa potem ne bi mogel v mesto, kamor pojde Bernardek. In tudi nič ne bi se mogel več učiti. In šole morajo biti nekaj posebnega, ko so samo v mestu. Ne, domov še ne pojde. Si bo že kako pomagal, prisiliti pa ga ne morejo, da bi postal neviden.

Košana, Košanka in Bernardek so ga prosili, naj posluša gospoda.

Tonca ne in ne.

»Vidite, duhovnega gospoda ne posluša! To ni božje, hudičeva utvara je!« je bil gospod hud in obraz mu je postal kar mračen.

»O gospod, saj moli!« je povedala Košanka, da ovrže gospodovo trditev.

»Moli, moli,« je nejevoljno zagodrnjal gospod, »pretvarja se, da slepi ljudi!«

In je napravil gospod križ nad Toncem in nekaj govoril, česar niso razumeli...

In takrat so se vsi prekrizali in tudi Tonca.

»Vidijo,« je dejal Košana, »kako se zna lepo pokrižati. Predober je, da bi bil to, kar mislijo,«

Zdaj je bil pa gospod v zadregi. Res, pokrižal se je. Hudičeva utvara ne bo. Hudič beži pred križem, če pred drugim ne. Hm... hm... In samo dobro dela ljudem... Košana in Bernardka je ozdravil, Graparja rešil, graščaka kaznoval in mu pomagal, ko je dal besedo in pisanje, da bo boljši, in ga je res spremenil, in še z denarjem pomaga ljudem... Z denarjem... Hm, če bi ne bilo denarja! Denar je hudičeva iznajdba. Koliko gorja je že prinesel! To, to!

In je gospod po tem premišljevanju spet spregovoril, a ne več tako trdo.

»Naj bo že kakorkoli,« je rekel, »če obdržite Tonca pri hiši, glejte, da mi poveste, ako bi kdaj opazili kaj takega, kar bi ne bilo prav in bi bilo proti božji volji. To z denarjem tudi ni vse tako, da bi človek ne mislil kaj takega, kar je vse prej kot božje...«

»Saj je Bog ustvaril sonce in korenje in če Bog hoče, lahko vsak napravi iz sončnih kolobarčkov in iz korenja zlatnike!« se je na lepem oglasil s svojo modrostjo Tonca, da so se vsi zasmejali, tudi gospod, ki se je nato popolnoma pomiril, zakaj ob njegovih besedah se je spomnil besed iz sv. pisma: Iz ust otrok in dojenčev si sebi pripravil hvalo...

In gospod se je sklonil nad mizo, iztegnil roko, potrepljal Tonca po rami in ga še pobožal ter rekel:

»Prav si povedal, Tonca, prav. Res, Bog more vse in dopusti tudi take stvari, ki jih mi ubogi ljudje ne moremo razumeti. Kar lepo priden bodi, pa bo Bog nemara kdaj hotel, da tudi ti zrasteš in boš kakor drugi otroci.«

Tonca je bil vesel gospodovega priznanja in njegove prijaznosti in tudi Košanovi so se oddahnili in niso bili več v zadregi.

»Zdaj pa se moramo pogovoriti glede šole,« je nadaljeval gospod, ko se je obrnil h Košanu in Košanki in je povedal, da pojde o vseh svetih

v mesto in da bi tedaj vzel s sabo Bernardka. »Seveda, dobro bi bilo, če bi šel tudi ti, da boš vedel, kje imaš sina, ako bi ga hotel pozneje kdaj obiskati.« je končal gospod.

»Pojdem,« je dejal Košana. »Tudi zato, ker bo moral vzeti kaj s sabo in ne bo mogel sam nositi. Kar tako ga ne bomo poslali od doma.«

»In jaz bi tudi rad šel z Bernardkom,« se je oglasil Tonca.

Gospod se je zasmejal in menil, da tako majhnih ne sprejmejo v šole in da so šole težke.

Tonca je bil poparjen in se ni več oglasil, dokler ni gospod odšel. Ves čas je mislil, kako bo Bernardek srečen, in ga je blagroval, da je velik in da more v šole. Kaj, če bi Bog zdaj hotel, da bi zrastel? Na to še ni doslej mislil. Gospod ga je spomnil. S kapljicami bo poskusil in želel, da zraste. Potem bo velik kakor Bernardek in pojde lahko v šole. Nihče mu ne bo branil...

In je Tonca še tisti dan poskusil in na vso moč želel, da bi zrastel in bil velik. Čakal je in čakal in hodil k Bernardku, se postavljaj vstric njega in gledal, do kam mu seže. Pa se ni premaknil. Do kolena mu je bil in nič več in je bil žalosten.

Pa ga je žalost tudi še tisti dan minila. Košana mu je obljubil, da ga vzame s sabo v mesto in da lahko ostane pri Bernardku, ako bo hotel in bo mogel biti neviden...

In potem so se Bernardku in Toncu dnevi vlekli in vlekli in nista mogla pričakati vseh svetih.

(Konec 2. dela.)

Fr. Kunstelj:

Na počitnice.

Oj z bogom zdaj, klopi strupene,
črna tabla, puste stene;
gospod učitelj, gospodična,
mar spričevala nam krivična!

V prostost se zlato razpršimo,
puščobo, dolgčas preženimo;
na trato, v tihi log med cvetke,
božje tetke,
v ringarajo, tja med ptičke,
božje stričke.

Potem pa z otcem, Mimi, Ioko,
po travico za našo sivko
in z dedkom v senco čebelnjaka.
Glej ga, spaka!
Daj medu nam, dedek sivi,
saj smo zaslužili!

Predrzni rogač.

ogač je bil na travniku med vsemi žuželkami najmočnejši. Polonica je kar trepetala pred njim. Rjavi hrošč se ga je ogibal. Samo mati rogačka je hodila brezskrbno okoli njega. Rogač je svojim znancem na travniku posebno ustregel. Kaznoval je ošabno srako, ki se je neki dan spravila nanj.

Vsi ptiči in brošči so videli, kako je sraka hotela rogača zgrabiti.

Njegova zvesta rogačka se je tedaj onesvestila in padla z drevesa na tla. Bila je pač prepričana, da je odbila njenemu možu zadnja ura.

Ta omedlevica je pa rogačko rešila. V njeni bližini je namreč čakala srakina hčerka, skrita pod listjem. Pa ji je rogačka pred kljunom zdrknila in padla v travo.

Rogač je srako pogumno sprejel. Dvignil je svoje ostre klešče. Mirno in dostojanstveno je čakal, da bi šavsnila po njem s kljunom.

Ko se mu je nekoliko približala, jo je takoj zgrabil za nogo.

Sraka je bila prepričana, da je zmagala in da je rogač njen. Široko je odprla kljun in segla po kleščarju. Naslednji trenutek je ranjena zakričala.

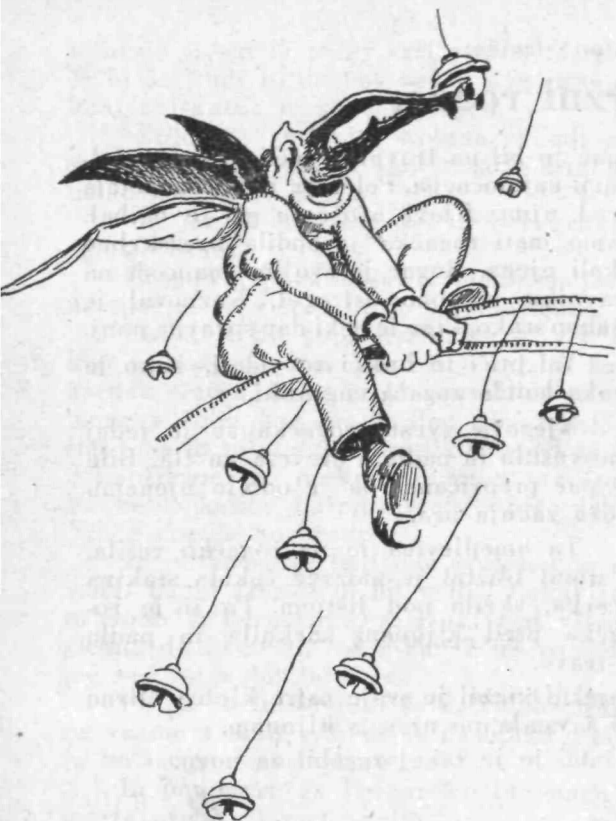
Rogač, ki je bil videti neokreten, je spretno izpustil srakino nogo in se kakor blisk obesil s kleščami pod kljun ter ranil sraki vrat, da se ji je pocedila kri.

Klepetulja se je jezila. Nič ji ni pomagalo. Rogač jo je še bolj stiskal.

Sraka je od same bolečine začela frfotati s perutmi. Šele tedaj je rogač odnehal in padel v travo poleg svoje ženice, ki ga je pozdravila kakor zmagovalca. Sraka je pa osramočena pobegnila.

Odslej je imel rogač na travniku svoje posebne pravice. Vsi so ga upoštevali. Še mravlje, ki bi sicer bolj ljubile mrtvega rogača in se z

njim mastile. Toda junak je bil, zato so ga spoštovale.

Rogač je postal preveč ponosen na svoje klešče in svojo moč. Gorje mu, kdor bi zabavljajl čeznjo! Rogač bi mu takoj pokazal.

Ko je ždel neki dan v mraku na veji bele breze, so v siju zarje priplavale vile. Zarajale so okoli breze ob potoku in za-pele sanjavo pesem.

Vila-kraljica je sedla na vejo poleg rogača.

Drzni kleščar se je spomnil, da so vile doma iz čudežne devete dežele. Želel si je videti tisto deželo.

Ko se je vila dvignila, se je rogač oprijel njene vlečke in na nji obvisel.

Vile so odplavale. Rogač je na vlečki splaval v daljave.

Ko je zatonilo sonce, so vile že dospеле v svoje kraljestvo.

Rogač ni bil težak. Vendar je kraljica začutila, da nese nekaj s seboj.

Ko je priplula domov, je hotela pregledati svojo obleko. Tedaj jo je pa premotila njena spletična, ki ji je sporočila, da jo pričakuje snubec, neki vitez iz desete dežele.

»Poglej mojo obleko! Nekaj sem prinesla na nji s seboj,« je naročila vila svoji služabnici. Zamahnila je z roko. Že je na njenem telesu zablestela druga obleka, še lepša, a prejšnja je ležala na stolu.

Spletična je hitela z obleko na vrt. Rogač se je že med potjo spustil z vlečke in obvisel spletični na traku njenega svilenega predpasnika. Na vrtu se je takoj pognal na bližnje drevo.

Kleščar je občepel na nizki veji in pripravil svoje klešče, da bi se branil, ako bi bilo treba.

Vse okoli njega je sijalo, da je kar mežikal. Tedaj je šele opazil, da je drevje iz samega zlata. Debeli, blesteči sadovi so bili sami rubini in smaragdi ter drugo dragoceno kamenje.

»Lepo je, lepo! Toda kje so kakšne užitne rastline? Lačen sem,« si je rekel pogumni hrošč. Zgrabil je s kleščami dragocen rubin, ki je visel poleg njega.

Rubin je zacingljajl kakor kraguljček. Takoj so zacingljali tudi vsi drugi kamni.

To žvenkljanje je predramilo vse drevje. Vsa drevesa so zacingljajla. Na pragu se je prikazala vila-kraljica in vprašala:

»Kdo se je drznil vtihotapiti med vejevje mojega drevja? Kdo nam hoče krasti bisere?«

Rogač je molčal.

Vila je zapiskala na zlato piščalko. Od vseh strani so prihitele njene služabnice in jo vprašale, kaj želi.

»Nekdo mi krađe bisere. Potresite drevesa!« je ukazala vila.

Rogač je bil gladen. Ni se mu ljubilo letati okoli. Vendarle se je dvignil, ker se je prestrašil.

Zletel je visoko v zrak. Ko se je ozrl v nižavo, je videl, da je že zdavnaj izginil pod njim vilinski vrt. Povsod se je razprostiralo zoreče polje.

Spustil se je na zemljo. Odščipnil je žitno bilko in jo jel hlastno uživati. Sladek in posebno opojen okus je imela. Rogač je bil takoj ves pokrepčan.

Tedaj je stala pred njim suha kobilica. Pomigala mu je s tipalkama in ga povabila s seboj.

Zlezel je za njo v zapuščeno krtovo luknjico, kjer so ga sprejele kobilice s cvilečim vriskanjem. Povabile so ga na večerjo, češ da jo prirede njemu na čast.

Tedaj je kleščar opazil, da so bile pri vhodu same močne kobilice, ki so ga srepo opazovale.

»Kaj če ne nameravajo mene samega pohrustati?« ga je izpreletelo.

Pognal se je kvišku. Odrinil je kar trop kobilic in se znašel pred desetimi kobilicami, ki so mu s sulicami iz trdih bilk zastavile pot.

»Danes me pa še ne boste!« si je mislil. S kleščami se je zaletel kakor z dvema ostrima kosama.

Kobilice so se preplašene ognile in že je bil zunaj.

Zdaj je šele opazil, da je bil v borbi hudo ranjen. Utrujen in jezen je zlezel v najbolj gosto travo, kjer je zaspal.

Ko se je zbudil, je ležal zvezan v vilinskem vrtu. Zaman si je belil glavo, kako je prišel nazaj.

Tedaj se je oglasila vila, ki ga je stražila:

»Kajne, starina, da je čudno! Kar znašel si se spet tukaj med nami.

Sinoči si nam opustošil polje. Mnogo zlatih žitnih zrn se je izgubilo. Naše zveste služabnice, kobilice, si nam ranil.

Ti si res pravi rogovilež!«

»Kaj hočete od mene, izpustite me!« jo je zavrnil rogač.

Naslednji hip se je prikazala kraljica in sedla na svoj zlati prestol sredi vrta.

Kobilice so takoj pričele tožiti rogača.

»Zagovarjaj se!« mu je ukazala kraljica.

»I, kaj pa hočem. Na večerjo so me vabile. Pa se mi niso zdele nič kaj odkritosrčne. Zato sem jo pobrisal,« je pojasnil kleščar.

»Obsodim te!« se je oglasila kraljica. »Svoje klešče izgubiš, da ne boš z njimi motovilil po svetu. Nazaj domov moraš! V spomin pa, ker si videl našo prelestno deželo, ti bomo pozlatile telo.«

Rogač je izgubil zavest.

Ko se je predramil, je bil na domačem travniku. V jutrnji zori se je blesketalo telo. Rogačka je ždela poleg njega in ga radovedno gledala. Ni ga spoznala.

Ko je trenutek nato sfrlel nad potokom in se vanj ozrl, je vztrepetal od tihe bolečine. Njegovo telo se je res lesketalo v zlati barvi. A njegov ponos, njegove klešče so izginile.

Emanuel Kolman:

Večerna.

*Čez polje drhte kresnice
od cvetlice do cvetlice
mimo brez in mimo hoj
v mirno, svetlo noč nocoj.*

*Sen mehak naj te poljubi,
do boš srečen, da boš sanjal;
angel varuh bo pozvanjal
tu vso noč ob tebi, ljubi.*

*Tih večer v daljave sniva
in čez širni svet razliva
blažen mir, sladak pokoj...
Le zaspi zdaj, otrok moj!*

Francè Kunstelj:

Milan.

Vlak je pridrčal skozi predor. Prostrana dolina se je odprla pred njim kakor božja dlan. Na visokem nebu je mežikalo pozno zimsko sonce.

Milan se je vozil v mesto. Čepel je stisnjeno ob oknu. Drobne oči so mu leno bežale po pokrajini, ki se je zgubljala v dalji. Vlak je enakomerno sopihal, pod težkimi kolesi je ječalo kakor v razklanih dušah.

Milana je ob slehernem sunku zbolelo. Zazdelo se mu je, da stoji nekdo za njim in mu kriči: nazaj, nazaj! Že poldrugo uro se je vozil, a misli so mu bile še zmeraj doma. Danes, ko se mu je obrnilo življenje v drugo smer, danes ne bi bil doma? O, Milan, zares se ti je obrnilo življenje! Bilo je zjutraj. Prišli so štirje črni možje in dolg sprevod za njimi. Vzeli so Milanu mater in jo odnesli in položili v grob. Milan je jokal in prosil kot še nikoli: mama, mama! kam te bodo dali... mama!... Pa Milana se ni nihče usmilil, mama ga je prvič preslišala. Votlo je zabobnelo, ko so vrgli prsti na krsto in jo brez besed zagrebli. Potem so odšli in tudi Milan je odšel. Sam ni vedel, kdaj je došel na postajo, kupil vozni listek in se odpeljal v mesto.

Dober teden šole je zamudil. Zaskrbelo ga je za hip, kaj bo počel gospod razrednik; toda še isti trenutek je nekje v kolesju zaječalo in krik groze je preglasil skrbeče misli.

»Mama, mama!« je odmevalo v neutešljivi žalosti.

Vlak se je ustavil in bruhnil iz svojega dolgega trupa množico potnikov, ki so se hipoma usuli preko tračnic na peron in potem dalje skozi hodnik na cesto.

Milan se je prestrašil. V zmedeni nervoznosti si je ogrnil suknjo, vzel s police klobuk in kovčeg ter planil iz vlaka.

Mesto, mesto... Dolge in široke ulice so se bleščale v žaru številnih luči, razkošne izložbe so vabile oči in mamile srce, ljudje so se ustavljali in spet v živahnem pogovoru hiteli mimo, življenja je bilo vse polno, kamor si prislunhil.

Milan je stopal skozi vrvež kakor plašna senca. Temne in solzne oči so se mu zalesketale v svitu električne svetilke. Šele zdaj se je zavedel, da je v mestu in sredi življenja, ki kriči krog njega kakor v divji blaznosti.

Ko je zavil mimo mestne cerkve, je začutil, kako mu je srce močno zaudarilo. Spomnil se je: tam daleč, daleč za visokimi hišami stoji cerkva

sv. Andreja, zadaj je pokopališče in tam na levi od vhoda v drugi vrsti — tam spi ona... »Mama!« se mu je skoraj glasno utrgalo iz slabotnih prsi.

Ko je došel na stanovanje, so bili tovariši že povečerjali. Gospodinja je tudi njemu postavila na mizo, toda jedi se ni dotaknil. Vsi so razumeli njegov molk in kakor nehoti tudi oni utihnil.

Milan dolgo ni zatisnil očesa. Ko so drugi že spali in sanjali o svojih veselih urah, je buljil v strop. Skozi okno, ki je bilo zastrto z dolgo, čipkasto zaveso, je prihajala medla svetloba in risala senco po temačnih stenah.

Tisti hip je Milan ostro zakričal:

»Mama!« Razklan odmev se je zgubil v temi. Sotovariš se je zbudil, v zaspanosti prisluhnil neznanemu glasu, nato pa spet zadremal.

V senci poleg okna je stala bela postava. Svetal je bil njen obraz kakor nebeške prikazni. Milan je vdrugo ves v trepetu kriknil:

»Mama, ali si ti?«

»Milan, priden bodi in spet se bova videla!...« je šepetala prikazen in v tistem hipu izginila. Milan je šele proti jutru zadremal. Nikomur ni drugi dan omenil tiste noči.

V srce mu je kanila sladka tolažba: mama je bila — mama! Če bom priden, se bova spet videla...

»Mama, kdaj se bova spet videla?«

Gluha tema ni dala odgovora. Mučno napetost je blažilo enakomerno tiktakanje ure budilke, ki je stala na nočni omarici.

Ivan Albrecht:

Lukec v Ameriki.

Dan je topel, nebo jasno in pašnik kakor zelena preproga razgrnjen po položnem pobočju. Tu in tam ždi grm ali se dviga osamljeno drevo. Spredej po ravnini so razprostrta polja, zadaj višje v bregu pošumeva gozd.

V gabrovi senci kraj gozda sedi pastir Lukec in prešteva čredo: belka, sivka, cika, plavec in šek, vse je lepo skupaj in se mirno pase.

V grmičju se včasih veselo oglašajo ptiček. Višje v vejevju mu prijazno odpeva brezskrbni drug. Po zraku švigajo metulji. Tedaj pa tedaj pribrenči čebela ali se okorno priziblje godrnjavi čmrlj. Lukec se ozre zdaj za tem, zdaj za onim, vzame piščalko, narejeno iz skorje sladkega lesa, in začne piskati. Kmalu se naveliča in se spomni knjige, ki jo je vzel s seboj. Brž pomaši piščalko v žep in izvleče iz platnene torbe knjigo. Lukec namreč ni samo pastir, ampak tudi šolar. Ker drugače nima časa, se uči na paši, vsaj namen ima vselej, ko žene past, da se bo tudi učil.

Včasih je seveda težko. Kako naj gleda v knjigo, če se mu tako rekoč kar samo ponudi čmrljevo gnezdo in je satovje polno medu!

Tudi živina je dostikrat vsa na bezljaj. Kakor bi se zmenila, zavijajo goveda repe in hajdi, Lukec pa za njimi! Vse dopoldne leta in pride potlej v šolo kakor razbeljen. Po celo uro traja, predno se neha znojiti. Nato ga obide mehka utrujenost. Glava mu kakor svinčena omahne in Lukec zaspi.

Zadnjič se ga je bila prijala takšnale smola. Učili so se o odkritju Amerike. Izpočetka je vse živelo pred njim. Indijance, visoke palme, široke reke, opice in raznotere zveri je kar videl pred seboj, tako pozorno je poslušal učiteljevo pripovedovanje. Naenkrat je potem vse nekam izginilo in Lukca je prebudil šele bučen smeh. Plaho je šinil pokonci.

»Ali ne znaš doma spati?« je bil gospod učitelj malo hud.

»Ne utegnem,« se je v zadregi smehljal Lukec.

»I, kaj pa imaš toliko opraviti?«

»Krave bezljajo, pa moram letati za njimi, da ne gredo v škodo!«

»Ponoči vendar ne paseš?«

Tovariši so se spet zasmeli, a Lukec je skomignil z rameni. Kaj hoče, ko mu je pa noč zmeraj prekratka. Zdi se mu, da je bil komaj zvečer legel, pa že zasliši gospodinjin glas:

»Lukec! Lukec! Ura je že pet! Ali se še ne misliš nič zmajati?«

Ko bi rad še najslajše zadremal, mora vstati. Potem seveda ne pomaga niti samo odkritje Amerike. Oči se zapro in Lukec zaspi.

Za danes mora znati vse o odkritju Amerike. Še enkrat pogleda po živini. Hvala Bogu, govedo je danes kakor nalašč mirno in hlastno muli travo.

Lukec odpre knjigo in začne prebirati/S Kolumbom in njegovimi Španci je že v Ameriki in divjaki začudeno gledajo belopolte ljudi. Tudi beli strme, ko zagledajo rdeče divjake. Lukec sam že ni več pastir in ne šolar, ampak Kolumbov mornar. Pogumno stopi iz ladje na suho in se skuša sporazumeti z domačini. Kmalu je že sam kakor domač med njimi. Po visokih palmah plezajo opice, vrišče, se preganjajo in mečejo neznane sadeže na tla. Živo-pisane ptice se izpreletavajo po zraku. Včasih se mu spači kričava papiga:

»Lukec —«

On se niti ne zmeni za to; kajti prijazni domačini mu tako strežejo in hite nositi darila, da se nikakor ne more nagledati tega obilnega bogastva. Zlato in drago kamenje se kopiči pred njim, da ga že skrbi, kako bo vse to prepeljal po morju, a domačini le še prinašajo. Medlo se spomni, da je nekoč služil za pastirja. Zdaj mu tega ne bo več treba. Za toliko zlata si bo lahko kupil kmtijo, mnogo lepšo mimo gospodarjeve, pa mu bo še vedno dosti ostalo.

V tem se spomni Kolumba in tovarišev. Ozre se in joj, nikjer ni več nobenega!

»Kaj bo zdaj?« se prestraši Lukec in divjaki takoj spoznajo njegovo bojazen. Začno se mu pačiti in hudobno režati. Nekateri že spet odnašajo darila in zlati kup se bolj in bolj niža. Lukecu zdaj sploh ni nič več mar vsega bogastva; kajti grdogledi rdečekožci že vihte sulice, kije in raznotero orožje.

»Zdaj je po meni!« se splaši Lukec, ko ga največji orjak zgrabi za ušesa. Dva druga že neseta debele vrvi.

»Saj ne maram vašega zlata!« kriči in trepeče Lukec, ko trda roka le noče odjenjati. »Kar sami vzemite zlato, samo —«

»Ti bom pokazal zlato!« ga trda roka potegne kvišku, da se zaguglje po zraku in zavrišči, oni pa:

»Ali ne vidiš, zaspal, da je vsa živina v detelji?!«

Lukec odpre oči, gospodar rohni, knjiga leži na tleh, indijanskih čudes pa nikjer. Kaj bi tedaj z Ameriko? Kakor zajec plane po pobočju in zavrača:

»Cika, sivka, belka, hej, hej! Ali boste šle iz detelje, požrešnice!« — — —

V šoli potlej ni zaspal in gospod učitelj se je čudil, kako da se je tako gladko naučil.

Lukec se je malo obotavljal, pa jo je le privlekel na dan:

»Veste, gospod učitelj, sem bil dopoldne sam v Ameriki.«

»Ti?«

Lukec je povedal, kako se je zgodilo. Da ste mogli tedaj v razred. Nak, bolje, da ne! Še zboleli bi bili od samega smeha...

Kamnosek.

(Po japonski pravljici.)

Živel je kamnosek, ki je vsako jutro navsezgodaj hitel s svojim kladivom in dletom proti pobočju bližnje gore, kjer je lomil skale in jih obdeloval za razne gradbene namene. Mož je bil zelo izurjen v svoji stroki, pa je imel vedno polne roke dela, tako da je lahko živel srečno in zadovoljno.

Ko pa je neki dan peljal krasno uglajeno ploščo granita proti hiši nekega bogataša, je opazil pri njem vso silo lepih stvari, o kakršnih se mu dotlej ni niti sanjalo.

»Oh! kako rad bi bil tudi jaz tako bogat!« je vzkliknil. »Kako prijetno bi bilo ležati v takile mehki postelji iz samega puha in imeti okoli glave svilene zavese in zlate resice.« Pobral je svoje orodje in odrinil domov. A gorski duh je slišal njegove želje. Na mestu, kjer je stala zjutraj skromna kamnosekova koča, se je zdaj košatila razkošna palača, prav tako polna krasnega pohištva kakor tista bogataševa hiša, ki jo je nedavno občudoval. In kamnosek je tisto noč spal na postelji, mehki kakor puh, in imel svilene zavese in zlate resice okoli vzglavja.

Ko se je drugo jutro prebudil, je sklenil, da ne bo več delal, pa je pogledal skozi okno, da bi videl, kaj se godi okoli njega. In zagledal je krasno kočijo, s katero so iskri belci drdrali proti njegovi palači. Služabniki so tekali okoli nje spredaj in zadaj, v nji pa je sedel mlad princ v senci razprostrtega dragocenega, zlatega sončnika.

In spričo tega se je kamnosek mahoma spet začutil nezadovoljnega. »Oh! ko bi bil tudi jaz princ!« je vzkliknil. »Tudi jaz bi se rad vozil v takile kočiji v senci hladnega, zlatega sončnika.«

In komaj je to željo izrazil, že se mu je uresničila: postal je princ. Imel je kopico služabnikov v škrlatnih in zlatih oblačilih in ko se je v kočiji vozil po mestnih ulicah, mu je delal senco hladen, zlat sončnik, ki se je odprtl lesketal nad njim. In tako je bil nekaj časa srečen. Ko pa je neki dan stopil na vrt, je zapazil, da je sonce posušilo vso travo in zelenje navzlic temu, da so vrt škropili s hladno studenčnico.

»Sonce je močnejše od mene!« je vzkliknil. »O, da bi postal sonce!«

In spet ga je gorski duh slišal: kot bi trenil, se je kamnosek spremenil v sonce in se čutil na vso moč ponosnega in mogočnega; velik in blesteč je žarel visoko na nebu. Požigal je riževe poljane in mučil s pripeko bogate in siromašne. Neki dan pa mu je teman oblak zastrl obraz in spet je občutil nezadovoljstvo v svojem srcu. »Oblak je močnejši od mene!« je vzkliknil ogorčeno. »Oh, da bi bil oblak!«

In gorski duh ga je na mestu spremenil v oblak in zadovoljno je visel med soncem in zemljo. Prestrezal je sončne žarke in jih ni pustil na zemljo. Odprl je nebesne zapornice, da se je dež curkoma ulil na zemljo, in ozeleleno je listje in se razcvetelo cvetje vsenaokoli. A to mu še ni zadostovalo. Dan na dan je spuščal na zemljo dežne plohe, tako da so nazadnje reke preplavile bregove in uničile riževe nasade. Iz hudomušne domišljavosti je odplaval cela mesta in vasi in se ošabno veselil svoje moči. Vendarle ga je nekaj jezilo: neka stvar na zemlji mu je bahato kljubovala in je ni mogel premakniti. To je bilo mogočno skalovje v gorskem pobočju.

»No, če je gora močnejša od mene, pa naj postanem gora!« je vzkliknil nazadnje v onemogli jezi.

In kot bi trenil, ga je gorski duh spremenil v skalo. Leta in leta je stal na mestu in ponosno dvigal svojo glavo iznad pečin okoli sebe, niti sončna pripeka niti sila viharja mu ni mogla škodovati. »To je nazadnje res najboljše, kar sem si mogel želeči!« je dejal, »zdaj prekašam vse drugo na svetu!«

Neki dan pa je zaslišal ob svojem vznožju jeklene udarce in pred seboj je zagledal kamnoseka, ki je z ostrim svedrom vrtal v njegovo trdo drobovje. Zaskalelo ga je prav do srca in v tistem trenutku se je velik kos odtrgal od njegovega skalnatnega telesa in obležal pred kamnosekom.

»Kdo je močnejši od mene?« je zaklicala gora. »O, da sem jaz tisti!«

In skalnata gora se je mahoma spet spremenila v nekdanjega kamnoseka, ki je zadovoljno živel v borni koči, spal na trdem ležišču in se v potu svojega obraza mučil z dletom in kladivom v roki od zore do mraka.

In čutil se je srečnega kakor še nikoli dotlej, kajti spoznal je, da je boljše od bogastva in vseh moči na svetu delo za skromni vsakdanji kruhek.

V borbi za žogo.

Roke proč! Tako ne smemo igrati nogometa. Sodnik že žvižga, ker tako igranje je nepravilno.

Janko Sicherl:

Nogomet.

Juhu, juhu, pomlad je tu,
iz gozda se glasi kuku,
Mladina že po trati raja,
raduje krasnega se maja.

Vsa pokrajina se je oblekla v zeleno obleko in vabi mladino na prosto. Oživila so športna igrišča, kjer podijo žogo neugnani nogometaši, saj ima skoraj vsak večji kraj svoj nogometni prostor.

Nogomet se je iz Anglije razširil po vsem svetu in je kmalu postal zelo priljubljen šport. Borbe na zelenem polju pa se le prevečkrat prevržejo v surovo igro, kjer ne manjka preprirov in pretepov. Sodniki imajo velike težave, ker ne morejo krotiti nevzgojenih igralcev in vihravih gledalcev. Tista mladina, ki se navdušuje le za nogomet, se ne more navdušiti tudi za druge, lepše športe, poleg tega pa jo strastno igranje tako prevzame, da trpi večkrat tudi škodo.

Burjevčev Gašper je mislil, da je prišel zato na svet, da bo samo žogo brcal. Skoraj bi ga bili brcnili tudi iz šole, ker jo je preveč zanemarjal, pa je že prej dobil na igrišču za svoje vneto igranje nepričakovano plačilo.

Junaško je branil vrata, se vrgel na žogo. Nasprotnik pa je zamenjal njegovo glavo z žogo, ga nežno brcnil, mu poškodoval čeljust in izbil tri zobe.

Tako igranje ni športno. Vi, mladi nogometaši, pa igrajte lepše. Saj imate trdno voljo, da se boste podredili pravilom igre in tako premagali surovost v nogometu. Ako boste dosegli lepo tehnično nogometno znanje, boste lahko še kdaj kot nogometni strokovnjaki zastopali naš nogomet na mednarodnem zelenem polju. Pri nas nogomet sicer napreduje, vendar so imeli naši nogometaši v prvi tekmi s Poljaki smolo, tako da ne bodo mogli naši na svetovne tekme, kjer bi merili svoje moči in znanje z najboljšimi evropskimi moštv, med katere spadajo predvsem Italijani in Madžari.

Vriskova Urška v gospodinjski šoli

Ata so bili moder poglavar v Prismukljah. Skrbeli so za vse, med drugim tudi za napredek gospodinjstva. v oblicah, kiso in

, to je bila vsakdanja hrana v Prismukljah. Predlagali so na

občinski seji, da bi se izobrazilo nekaj v gospodinjski

in s tem seveda dobro . Noben kmet v pa ni hotel

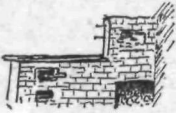
na lastne poslati svoje hčerke, ker gospodinjska stane

 pa, ki niso odnehali, so dosegli, da bo šla vsaj v gospodinjski

tečaj, četudi na občinske v

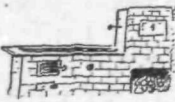
, ki se je dobro zavedala, da je v Prismukljah najbolj bistrourm-

no je bila zelo ponosna. ne daj, ako bi se ji kdo zameril, takoj

bi bil v . Ona še ni videla nikoli in zato

je debelo gledala, ko so bila tako kratka, a ni hotela vprašati zakaj.

Drugo jutro je bila na vrsti, da zakuri v štedilniku . Ročno je na-

ložila drva na in zakurila celo grmado, da je bila naenkrat vsa

 v . Prihitela je vodnica z drugimi , ki so komaj

pogasile grmado, a vse v kuhinji je bilo črno in sajasto. Ko so odprle vsa

 se je razkadil, so začele oštevati vse vprek. Pa ona

razdražena in užaljena je popadla kar ji je prišlo v

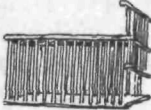
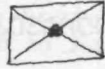
 in pričela obmetavati, da je letelo vse križem, po ali

po kamor je priletelo, tako, da je bila naenkrat vsa

prazna. Seveda je morala junaška takoj pobrati in

in romati domov.

 so se pa praskali za in za in stopicali sem in tja

*kakor v , ko so dobili in račun za osmojene

 in razbite   z računom so vrgli po tleh in vpili, da

je za Prismukljance , kislo in v oblicah še predobro.

Kateri čas je najboljši za kopanje. Večinoma smatramo, da je najbolj ugodno in najbolj udobno kopati se takoj zjutraj, ko vstanemo. Mnogo strokovnjakov pa trdi nasprotno, da je najboljši čas za kopanje večer. Kakor povsod, tako tudi tu ni mogoče na to vprašanje dati neki splošno veljavni odgovor. Mrzla kopel zgodaj zjutraj je koristna le za onega, ki ima dovolj moči in zdrave živce. Ako se človek takoj po kopanju počuti svežega, pa po dveh ali treh urah postane truden, tedaj to znači, da mu je hladna jutranja kopel škodljiva in jo mora zato opustiti. Polnokrvnim in močnim ljudem s počasnim in flegmatičnim temperamen-

tom ter zdravimi živci se more jutranja kopel le priporočati. Ljudje pa, ki se nagibajo k slabostim, katerih noge se hitro ohladi in ki so nervozni, store najboljše, če se zjutraj ne kopajo. Njim bo najbolj koristila kopel popoldne ali dve uri prej, preden odidejo k počitku. Nekateri ljudje občutijo po mrzli kopeli blagodejen učinek, ki kmalu nato izgine. Tem je treba svetovati, da se čim manjkrat kopajo. Topla kopel pa najbolj deluje pred spanjem. Telo je vedno treba obrisati z mehko brisačo, da ostane koža topla. To povzroča zdravo kroženje krvi in ohranja telo sveže. Poleti je kopanje na prostem najbolj ugodno dopoldne.

Za dobro voljo

Dan plačila.

*Kdor med letom se je trudil,
ta pohvalo je zaslužil.*

*Kdor pa v šoli se je šalil,
ta je dober red zapravil.*

*Kar želeli, ste prejeli,
kar sejali, to ste želi!*

Mati: »Jurček, zakaj se ne umiješ? Na rokah in na vratu imaš za prst debelo umazanije.«

Jurček: »Včeraj nam je rekel učitelj, da se bomo danes tehtali, pa bi bil jaz rad težji.«

Učitelj: »Kakšnega psa ne more naslikati noben slikar?«

Učenec: »Veselega, ker vesel pes maha z repom, in tega ne more naslikati noben, še tako dober slikar.«

Mati: »Povej, Janez, zakaj dajemo košim kakao med pičo?«

Janez: »Zato, da bodo nesle čokoladna jajca.«

Katehet razlaga učencem sodni dan. Sonce bo zatemnelo, zvezde bodo padale na zemljo, zemlja se bo tresla in velik strah bo med ljudmi. »No, kaj mislite, da bo še?«

Učenec: »Ob tako strašnem neredu gotovo ne bo šole.«

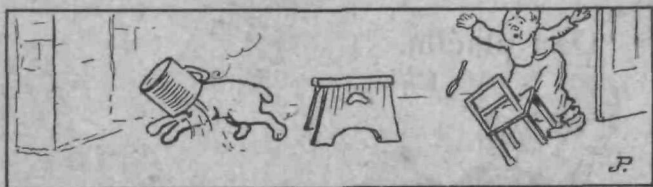
Smola presitega Jožka.

Kadar se Jožek dobro
najé,
muhe mu čudne po glavi
rojé.

Floki pa muh teh kar nič
ne pozna,
hoče pojesti jed dobro do
dna.

Jožek zavpije: »Kaj tu se
godí!
Floki pa — z loncem na
glavi zbeži...

Maske kitajskih igralcev. Kitajsko gledališče je staro preko 1000 let. Zato ima tudi preko 1000 let stare običaje, ki jih je ohranilo vse do današnjega dne. To se vidi zlasti na maskah. Težko je najti nekaj, kar bi bilo bolj oddaljeno od resničnosti, kakor so te maske. Obrazi igralcev so pobarvani z najsvetlejšimi barvami in najbolj fantastičnimi figurami. Črn obraz z nekoliko belimi progami predstavlja vojaka junaka. Črna barva označuje njegovo vztrajnost. Bel obraz

označuje lažnika in ničvredneža. Majhna bela maska, ki pokriva samo gornji del nosu in očne trepalnice, označuje norca in komično figuro. Rdečo liso na čelu ima bogataš in človek, ki se v javnosti zelo odlikuje. Človek, ki nosi denar na sencih, je skopuh. Plav ali zelen obraz ima barbar, duhovi pa imajo pozlačen obraz. Maske duhov so zlasti pestre in fantastične. Vsaka oseba v katerikoli kitajski igri ima vedno isto masko, in ta maska se ponavlja na vsaki kitajski sceni.

Rešitev ugank iz 9. številke:

1. **Lastovke:** V gnezdo je prišla lastovka iz St. Luisa, na poti pa je omagala lastovka iz Algiera.

2. **Bankoši:** Kjer so zbrani v Gospodu, je med njimi tudi On.

3. **Posetnica:** Živinozdravnik.

Vse uganke so pravilno rešili: Kryl Jerica, Ljubljana; Zlatica Jug, Beograd; Pavica Rus, Karlovac; Milena Škufca, Stična; Alojzika Kapš, Potoke.

Izzrebrana je bila: Pavica Rus.

N A Z N A N I L O !

Prihodnje leto bo izhajal v Vrtec 5. del povesti Tonca iz lonca, najzanimivejši od vseh. Tonca bo postal velik, tak korenjak, kot ste vi! Zato morate seveda vsi ostati na Vrtec naročeni in še druge pridobite!

Urednik.

»Vrtec« izhaja 15. dan v mesecu in stane za vse leto din 15.—. Urejuje ga in obla- stem odgovarja Jesenovec France, profesor v Ljubljani, Vodovodna cesta št. 24. — Uprava »Vrtca« v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 2 (H. Ničman). Izdaja in tiska ga Jugo- slovanska tiskarna v Ljubljani (K. Čeč).